

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิม ในเขตกรุงเทพมหานคร

FACTORS INFLUENCING INVESTMENT BEHAVIOR OF MUSLIM IN THE BANGKOK METROPOLITAN AREA

ปรัชชัย จุลธีระ ศุภินญา ญาณสมบุรณ์
Paranchai Chulthira¹, Supinya Yansomboon²

Received March 10, 2019

Revised April 5, 2019

Accepted May 7, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาถึงรูปแบบการดำเนินชีวิต การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม และพฤติกรรมการลงทุน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ มุสลิมที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและมีการลงทุนในทรัพย์สินจำนวนทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติกส์

ผลการศึกษาพบว่า :

มุสลิมมีรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรมเกี่ยวกับการลงทุนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านความสนใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบอิสลามอยู่ในระดับปานกลาง และด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุนตามหลักอิสลามอยู่ในระดับเห็นด้วย มีระดับการปฏิบัติกรวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลอยู่ในระดับมาก และมีความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลามในระดับน้อย

มุสลิมส่วนใหญ่มีเป้าหมายการลงทุนเพื่อเป็นรายได้เสริมใช้ในชีวิตประจำวัน มีจำนวนเงินลงทุนเฉลี่ยต่อปี 65,381.25 บาท มีการออมเงิน ฝากประจำตามหลักอิสลามมากที่สุด รองลงมาคือการค้า/ ทำธุรกิจ การทำประกันชีวิต กองทุนรวมฮาลาล และเพชรพลอย/ ทองคำ เรียงตามจำนวนการลงทุนสูงสุด 5 อันดับแรก ส่วนใหญ่คิดว่าที่ผ่านมาการลงทุนโดยรวมจะถูกหลัก และมีระดับการลงทุนเหมาะสมกับรายได้ที่ได้รับ

รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบอิสลาม ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุนตามหลักอิสลาม และการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนหุ้นสามัญฮาลาล และการออมหรือฝากประจำแบบอิสลามของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบอิสลาม และการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนในกองทุนรวมฮาลาลของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: พฤติกรรมการลงทุน มุสลิม เขตกรุงเทพมหานคร

¹ Master of Business Administration (Management), Faculty of Business Administration for Society, Srinakharinwirot University, Corresponding author, Email Address: c.paranchai@gmail.com

² Lecturer, Faculty of Business Administration for Society, Srinakharinwirot University, Email Address: supinya@hotmail.com

Abstract

The research aims to study the factors influencing the investment behavior of Muslims in the Bangkok metropolitan area. The study includes lifestyle aspects on investment, personal financial planning, knowledge of Islamic investment and investment behavior. The size of the sample in this research include four hundred Muslims in the Bangkok metropolitan area. A questionnaire was used as a tool for data collection. The statistical data analysis program was utilized to analyze data. The statistics for data analysis included both descriptive statistics consisting of frequency, percentage, mean and inferential statistics consisting of logistic regression analysis.

The result of the study found the following:

Muslims have activity about investment at a low level, interest in Islamic-financial products at a medium level, opinions on Islamic-investments at agree level, personal finance planning at a high level and knowledge and understanding of Islamic investments at a low level.

Most Muslims have a goal of earning extra income for use in daily life. The average annual investment amount was 65,381.25 Baht. They mostly invested in Islamic saving, private business, insurance, Islamic mutual fund and jewel or gold, respectively. Most thought that the investments maybe theoretically correct by Shariah and the level of investment was appropriate in term of income.

Interest in Islamic-financial products, opinions on Islamic-investments and personal financial planning influenced investment behavior regarding Halal stocks and Islamic savings with a statistical significance of .05 level. And, interest in Islamic-financial products and personal financial planning influenced on investment behavior regarding Islamic mutual funds with a statistical significance of .05 level.

Key words: Investment behavior, Muslims, Bangkok metropolitan

บทนำ

ปัจจุบันการลงทุน การบริหารสินทรัพย์ และการวางแผนทางการเงินเป็นสิ่งที่สำคัญมากไม่ว่ากับใครก็ตาม การจะเริ่มลงทุนใดๆ ต้องตรวจสอบปัจจัยมากมาย เช่น รูปแบบที่จะลงทุน เป้าหมายในการลงทุน จำนวนเงินที่จะนำไปลงทุน ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ สภาพเศรษฐกิจ และยังต้องตรวจสอบว่าการลงทุนนั้นคุ้มค่ากว่าอัตราเงินเพื่อหรือไม่ เพราะอัตราเงินเพื่อส่งผลให้มูลค่าเงินของผู้ลงทุนด้อยค่าลง ทำให้อาจประสบปัญหาทางการเงินในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งอนาคตที่กำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ที่คนเราจะมีแนวโน้มอายุยืนนานขึ้นและค่าใช้จ่ายในการดูแลตนเองก็แพงขึ้นด้วย ดังนั้น การลงทุนจึงเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาและนำไปปฏิบัติในชีวิต เพื่อปกป้องเงินทุนสร้างความมั่งคั่งให้กับตนเองในระยะยาวและนำไปใช้ในการดูแลตนเองและครอบครัวในอนาคต

สำหรับชาวมุสลิมนั้นการลงทุนมีข้อกำหนดและข้อห้ามตามกฎหมายอิสลาม หรือ ชารีอะฮ์ เพื่อหลีกเลี่ยงให้มุสลิมปลอดภัยจากระบบการเงินที่เกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย รวมถึงปลอดภัยจากสินทรัพย์และธุรกิจบางประเภทที่ศาสนาไม่อนุญาต ดังนั้น มุสลิมที่จะทำการลงทุนจำเป็นต้องใช้ระบบการเงินอิสลามและต้องมีความระมัดระวังในการทำธุรกรรมทางการเงินและการลงทุน เพื่อไม่ให้เข้าข่ายความผิดตามหลักศาสนา เพราะระบบการเงินในประเทศไทยเป็นระบบแบบสากล

อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์และกฎหมายอิสลามค่อนข้างมีความซับซ้อน และไม่แพร่หลายในประเทศไทยมากนัก ทำให้มุสลิมหลายคนขาดความรู้ในเรื่องของกฎหมายอิสลาม หรือ ชารีอะฮ์ ในขณะที่ประชากรมุสลิมไทยเพิ่มขึ้น ซึ่งจากการสำรวจ ณ ปี 2561 ผู้นับถือศาสนาอิสลามคิดเป็นร้อยละ 5.4 และจากปี 2556 คิดเป็น

ร้อยละ 4.2 โดยภาพรวมเพิ่มขึ้น 1.2% (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) แต่ธุรกรรมทางการเงินสำหรับมุสลิมไทย กลับมีทางเลือกน้อย สำหรับการลงทุนต้องเลือกและต้องคัดกรองก่อน คือ ห้ามทำธุรกิจหรือลงทุนในบริษัทที่มี รายได้หลักเกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย การพนัน สุรา ของมีเนมา อาหารที่ไม่มีฮาลาล วัตถุพิษสงคราม และสิ่งที่ศาสนา ห้าม รวมถึงต้องดูโครงสร้างรายได้และข้อมูลทางการเงินของกิจการด้วยหากคิดจะซื้อหุ้นของกิจการนั้น ๆ (อิสเรศ มะหะหมัด, 2560) ในส่วนการออมเงินกับธนาคารทั่วไปนั้น อิสลามห้ามรับดอกเบี้ย สลากกินแบ่งรัฐบาลนั้นคือ รูปแบบการพนันรูปแบบหนึ่ง หุ้นกู้และพันธบัตรรัฐบาลให้ผลตอบแทนรูปแบบดอกเบี้ยจึงไม่สามารถลงทุนได้ การซื้อกองทุนนั้นจะต้องดูนโยบายกองทุนว่าได้มีการซื้อหุ้นหรือสินทรัพย์ที่ผิดหลักหรือไม่เป็นอัตราส่วนเท่าไร และอื่น ๆ ทำให้การตัดสินใจและหาข้อมูลเพื่อลงทุนเป็นเรื่องที่ค่อนข้างลำบากสำหรับมุสลิมในประเทศ

ถึงแม้ว่าอิสลามจะมีข้อกำหนดมากมายแต่การลงทุนนั้นไม่ได้ถูกห้าม และยังเป็นหน้าที่ หรืออามานะห์ จากพระผู้เป็นเจ้าของอีกด้วย ที่จำเป็นต้องบริหารทรัพย์สินให้จงใจด้วยความรู้ความสามารถของตน ไม่ว่าจะเป็นการประกอบอาชีพ การทำธุรกิจ หรือการลงทุน เพื่อสร้างความงอกเงยและนำรายได้บางส่วนไปพัฒนาสังคม สร้างงานให้ผู้คน และลดช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจน แต่เพียงหลีกเลี่ยงในการลงทุนกับสิ่งที่ห้าม และลงทุนกับสิ่งที่ถูกต้องตามหลักก็สามารถลงทุนได้ (อิสเรศ มะหะหมัด, 2560, ไชฟูล อัสฮาร์ รอสลี, 2560, 423-427)

แม้อิสลามหลายคนกลัวการลงทุนเพราะอาจลงทุนผิดจากการมีความเข้าใจที่ผิด ซึ่งจะทำให้เกิดความผิดบาป จึงมีมุสลิมบางส่วนหลีกเลี่ยงการลงทุน เช่น เลี่ยงการลงทุนในหุ้นเพราะเข้าใจผิดว่าเป็นการพนัน แต่ก็มีมุสลิมบางส่วนอีกเช่นกันที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการลงทุนแบบอิสลาม จึงเลือกซื้อสลากกินแบ่ง รัฐบาล ซึ่งเข้าช่วยการพนัน ลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลที่ให้ผลตอบแทนในรูปแบบของดอกเบี้ย การเก็งกำไรในหุ้น ด้วยบัญชีกัฎีม การที่ไม่ได้คัดกรองธุรกิจและอัตราส่วนทางการเงินก่อนลงทุน การซื้อหุ้นกู้ และอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็น ประโยชน์สำหรับองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความรู้กับมุสลิมภายในประเทศ ในการรับรู้และทราบ ถึงปัญหา และนำข้อมูลไปพัฒนาแนวทางในการวางแผนประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้มุสลิมมา ลงทุนมากขึ้น รวมถึงการจัดอบรมให้ความรู้ให้ตรงประเด็นและตอบข้อสงสัยได้ตรงจุดแก่ชาวมุสลิมด้วย เพื่อ ร่วมกันยกระดับความรู้และฐานะทางการเงินของมุสลิมในประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมในเขต กรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลามที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิม ในเขตกรุงเทพมหานคร

บททวนวรรณกรรม

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมนั้น ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กับแนวคิดรูปแบบการดำเนินชีวิต การวางแผนทางการเงิน การลงทุนตามหลักอิสลาม และพฤติกรรมในการ ลงทุน ซึ่งสรุปโดยสังเขปได้ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต

Solomon (1996) อ้างถึงใน วรท แสงสว่างวัฒนะ (2558) ได้อธิบายรูปแบบการดำเนินชีวิตว่าสามารถ ทำให้เห็นถึงค่านิยมในการดำเนินชีวิต ซึ่งบุคคลมักจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มและมีสิ่งที่ชอบเหมือน ๆ กัน ใช้เวลาใน

การทำกิจกรรมคล้ายๆ กัน และสามารถนำข้อมูลนี้ไปกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดหรือผลิตสินค้าทางการเงินให้ตรงความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ และ สุมาลี เหลืองดำรงกิจ (2543) อ้างถึงใน กมลวรรณ วณิชพันธ์ (2556) ได้แบ่งรูปแบบการดำเนินชีวิตออกเป็น 3 ด้าน และอธิบายความหมายของรูปแบบการดำเนินชีวิต (AIO) ในแต่ละด้านดังนี้

- กิจกรรม (Activity: A) คือ การแสดงออกอย่างชัดเจน เป็นส่วนที่กำหนดว่าบุคคลใช้เวลาของเขาทำอะไร เขาทำงานอดิเรกอะไร ออกไปนอกบ้านมากน้อยแค่ไหน เรื่องของการพบปะสังสรรค์กับผู้อื่นในสังคมมากน้อยแค่ไหน

- ความสนใจ (Interest: I) คือ ความต้องการที่จะเข้าใจและเรียนรู้ ในสิ่งต่างๆ ด้วยความพอใจและให้ความสำคัญในสิ่งนั้น บุคคลจะมีความตื่นตัวและมีความสนใจในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เขาชอบ

- ความคิดเห็น (Opinion: O) คือ การแสดงออกทางความคิดเห็นพื้นฐานของค่านิยมที่มีของตนเองและสภาพแวดล้อม เป็นคำตอบของแต่ละบุคคลในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ สุมาลี เหลืองดำรงกิจ (2543) มาปรับใช้ในรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวกับการลงทุนของมุสลิมและสามารถอธิบายให้เห็นรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวกับการลงทุน โดยแบ่งรูปแบบการดำเนินชีวิต (AIO) ออกเป็น 3 ด้านได้แก่ 1. กิจกรรมเกี่ยวกับการลงทุนโดยภาพรวม (Activity) คือการแสดงออกของบุคคลว่ามีการอ่านหนังสือเกี่ยวกับการลงทุน มีการเข้ารับฟังสัมมนาการลงทุน งานส่งเสริมการลงทุนในประเทศ มีการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการลงทุน และมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ในการลงทุนกับคนรู้จักหรือไม่ 2. ความสนใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบอิสลาม (Interest) คือ ความสนใจ และการจัดลำดับความสำคัญของผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบอิสลามตามระดับความสนใจ คือ ความสนใจในการเข้ารับฟังบรรยายการลงทุนตามหลักอิสลาม ความสนใจในการใช้บริการผลิตภัณฑ์ทางการเงินของอิสลาม และการใช้บัญชีซื้อขายตามหลักการอิสลาม 3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุนตามหลักอิสลาม (Opinion) คือการแสดงออกทางความคิดเห็นหรือทัศนคติที่มีต่อการลงทุนตามหลักอิสลามว่ามีความจำเป็นหรือไม่ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์หรือไม่ หลักการลงทุนและธุรกรรมทางการเงินแบบอิสลามเพิ่มความสะดวกสบายให้กับการลงทุนของมุสลิมหรือไม่

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน

บรรจง บินกาซัน (2543) และอิสเรศ มะหะหมัด (2560) สำหรับอิสลามถือว่าทรัพย์สินเป็นของพระเจ้าเป็นเจ้าของ ซึ่งเป็นความโปรดปรานของพระองค์ที่ทรงประทานแก่มนุษย์เพื่อเป็นปัจจัยยังชีพและเพื่อสร้างความเจริญขึ้นบนโลกนี้ โดยมุสลิมทุกคนได้รับ “อามานะฮ์” หรือ “ความไว้วางใจ” จากพระองค์อัลลอฮ์ ในการบริหารจัดการทรัพย์สินของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและผู้อื่น และจะต้องถูกสอบสวนจากการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของตนเองในวันสิ้นโลกหรือวันกิยามัต ดังนั้น การลงทุนหรือการวางแผนทางการเงินจึงเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ที่มุสลิมจำเป็นที่จะต้องทำ

อัจฉรา โยมสินธุ์ (2555) ได้อธิบายเรื่องการวางแผนทางการเงินไว้ว่า การวางแผนทางการเงินที่ดีจะเป็นตัวกำหนดทิศทางและการตัดสินใจทางการเงิน และเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเตรียมความพร้อมและสร้างความมั่นคงให้กับชีวิต ซึ่งแต่ละบุคคลควรมีการวางแผนทางการเงินให้ครอบคลุมถึง 1. แผนการใช้จ่าย เช่น มีการบันทึกรายรับรายจ่ายหรือไม่ 2. แผนการออม เช่น มีการวางแผนการเก็บรายได้ส่วนหนึ่งจากเงินเดือนเพื่อออมเป็นประจำทุกเดือน 3. แผนการลงทุน เช่น มีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการลงทุน 4. แผนการบริหารหนี้ 5. แผนการบริหารความเสี่ยง เช่น มีการวางแผนการทำประกันต่างๆ 6. แผนเกษียณ เช่น มีการวางแผนการหารายได้เสริมยามเกษียณอายุ รัชนิกร วงศ์จันทร์ (2555) ได้กล่าวว่าหลายๆ ครั้งเงินเป็นตัวการที่สำคัญในการสร้างความสุขและความทุกข์ให้กับบุคคล การเรียนรู้วิธีการวางแผนทางการเงิน หรือการบริหารจัดการ

ทางการเงินส่วนบุคคล จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้บุคคลมีความฉลาดทางการเงิน อันประกอบไปด้วยทักษะสำคัญทางการเงิน คือการรู้จักหาเงิน (How to earn) การรู้จักออมเงิน (How to save) การรู้จักใช้เงิน (How to spend) และการรู้จักทำให้เงินงอกเงย (How to invest) ซึ่งการที่ขาดทักษะใดทักษะหนึ่งไปอาจทำให้สมดุลทางการเงินสูญเสียไปและจะกลายเป็นปัญหาทางการเงินที่อาจบั่นทอนชีวิตได้

สำหรับการศึกษารวบรวมแผนทางการเงินส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ บรรจง บินกาชัน (2543) และอิสเรศ มะหะหมัด (2560) เพื่ออธิบายถึงความสำคัญของการวางแผนทางการเงินว่าเป็นเรื่องที่สำคัญต่อมุสลิมซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิม โดยใช้รายละเอียดแนวทางในการวางแผนทางการเงินจากแนวคิดของ อัจฉรา โยมสินธุ์ (2555) ที่อธิบายว่าบุคคลควรมีการวางแผนทางการเงินให้ครอบคลุม 6 ด้าน คือ 1.แผนการใช้จ่าย 2.แผนการออม 3.แผนการลงทุน 4.แผนการบริหารหนี้ 5.แผนการบริหารความเสี่ยง 6.แผนเกษียณ ในการศึกษาและสอบถามการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม

บรรจง บินกาชัน (2559) ได้อธิบายว่าหลักซารีอะฮ์ คือระบบกฎหมายที่ถูกกำหนดโดยพระเจ้า (อัลลอฮ์) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นประโยชน์ต่อมนุษยชาติ หลักซารีอะฮ์ถูกออกแบบมาเพื่อที่จะคุ้มครองมนุษย์ให้พ้นจากความชั่วและนำไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดในทุกด้านของชีวิต ซึ่งดีความมาจากบทบัญญัติของคัมภีร์อัลกุรอานและคำสอนของท่านนบีมุฮัมมัด และได้รับการยืนยันโดยมติเอกฉันท์ของนักวิชาการมุสลิมทั้งในด้านทฤษฎีและด้านการปฏิบัติ หลักการพื้นฐานเป็นสิ่งที่เห็นพ้องโดยทุกคน ในขณะที่ความแตกต่างทางด้านการศึกษาทางนิติศาสตร์เป็นสิ่งที่ทุกคนยอมรับเช่นกัน ซารีอะฮ์มีความยืดหยุ่นสำหรับนำไปใช้ในทุกรัฐการณ์ นอกจากจะกำหนดวิธีการปฏิบัติศาสนกิจ ความคิดและศีลธรรมแล้ว ซารีอะฮ์ยังกำหนดมาตรฐานไว้สำหรับเรื่องต่างๆ ทั้งทางสังคมและการเมือง ซึ่งรวมไปถึงเรื่อง การค้าขายและการพาณิชย์อีกด้วย ดังนั้น ซารีอะฮ์ จึงเป็นข้อกฎหมายหรือข้อบังคับที่ต้องทำสำหรับมุสลิมรวมถึงด้านการค้าขายการพาณิชย์ หรือการลงทุนด้วย

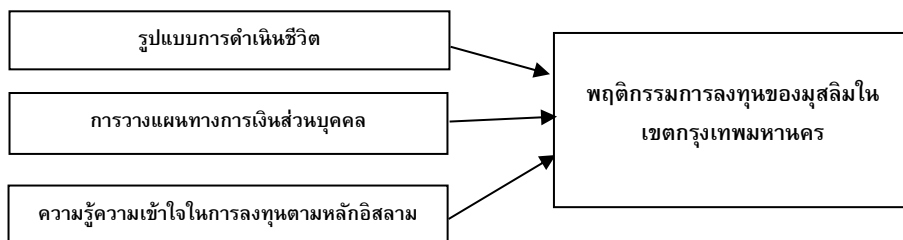
อิสเรศ มะหะหมัด (2560) และ ไชฟุล อัสฮาร์ รอสลี (2560) ได้อธิบายว่า สำหรับผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามหรือมุสลิมนั้น การลงทุนจำเป็นต้องใช้หลักการลงทุนอิสลาม หรือ หลักซารีอะฮ์ในการลงทุน ซึ่งมีข้อกำหนดและข้อห้ามคือไม่ให้มุสลิมลงทุนโดยเกี่ยวข้องกับ 1. ดอกเบี้ย (ริบา) เช่น ห้ามรับเงินดอกเบี้ยจากธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ และอื่นๆ ที่มีผลตอบแทนในรูปแบบดอกเบี้ย 2. ความไม่แน่นอน (ฆอรอรุ) เช่น ห้ามลงทุนในสินทรัพย์ที่ไม่รู้ที่มาที่ไปที่แน่นอนหรือห้ามการทำธุรกิจโดยไม่มีแผนงานซึ่งนำไปสู่การขาดทุน 3.การพนัน (มัยซึร) เช่น ห้ามการซื้อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล 4. ธุรกิจที่ดำเนินการขัดหลักการอิสลาม เช่น ธุรกิจขายสุกร สถานบันเทิง ยาสูบ และการผลิตหรือจำหน่ายอาวุธ ซึ่งถึงแม้จะมีข้อกำหนดแต่อิสลามส่งเสริมให้มีการลงทุนเพื่อสร้างความมั่งคั่งและนำกำไรไปช่วยเหลือผู้ยากไร้ตามหลักการศาสนา ดังนั้น การศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจในเรื่องข้อกำหนดนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับมุสลิมเพื่อไม่ให้การลงทุนนั้นเป็นสิ่งที่ผิดหลักการศาสนาอิสลาม

การศึกษาความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม ผู้วิจัยได้ใช้ข้อกำหนดและหลักการลงทุนตามหลักอิสลามจาก อิสเรศ มะหะหมัด (2560) และ ไชฟุล อัสฮาร์ รอสลี (2560) ที่ได้อธิบายโดยสังเขปว่า หลักซารีอะฮ์ในการลงทุน มีข้อกำหนดและข้อห้ามคือไม่ให้มุสลิมลงทุนโดยเกี่ยวข้องกับ 1. ดอกเบี้ย (ริบา) 2. ความไม่แน่นอน (ฆอรอรุ) 3. การพนัน(มัยซึร) 4. ธุรกิจที่ดำเนินการขัดหลักการอิสลาม เพื่อนำไปวัดระดับความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลามและศึกษาว่าความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลามมีอิทธิพลกับพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมหรือไม่ ตามแนวคิดที่ว่าความรู้ความเข้าใจจะเป็นตัวกำหนดการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคล (จุฑาธิป ถิ่นกลาง 2558 อ้างอิงจาก Everett M.Rojers, 1978)

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงทุน

เฉลิมขวัญ คุรุบุญยงค์ (2557) ได้แบ่งการลงทุนแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1. การลงทุนเพื่อการบริโภค 2. การลงทุนในธุรกิจ และ 3. การลงทุนในหลักทรัพย์ และยังแบ่งทางเลือกในการลงทุนออกเป็น 2 ทาง คือ การลงทุนทางตรง และการลงทุนทางอ้อม ซึ่งพฤติกรรมการลงทุนจะเป็นไปตามเป้าหมาย ผลตอบแทนที่คาดหวัง ความรู้ การวางแผนทางการเงิน และทัศนคติของแต่ละบุคคล แต่สำหรับเป้าหมายของมุสลิมนั้นอาจมีบางมุมที่เพิ่มเข้ามา ไชฟุล อัสฮาร์ รอสลี (2560) ได้อธิบายว่าสำหรับเป้าหมายของมุสลิมนั้นคือการเข้าใจว่ามีชีวิตอยู่เพื่ออะไร อันประกอบด้วย โลกปัจจุบัน (ดunya) และโลกหน้า (อาคิเราะห์) ดังนั้น พฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมนั้นจะไม่มองแต่ผลตอบแทนที่ดี หรือเป้าหมายในการลงทุนเพียงอย่างเดียวแต่จะต้องเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามหลักอิสลามด้วย การยึดถือเป้าหมายในโลกหน้าของอิสลามจะทำให้เราได้เข้าใจว่าพระเจ้าได้ให้ความไว้วางใจ (อามานะฮ์) ในการบริหารทรัพยากรซึ่งรวมไปถึงเงินทุนด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดหมายความว่า การตัดสินใจและการบริหารเงินกับธุรกิจธนาคารให้ถูกต้องตามหลักอิสลามก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของการเชื่อฟังพระเจ้า

ดังนั้น ในการศึกษาพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิม ผู้วิจัยได้ศึกษาเป้าหมายในการลงทุน จำนวนเงินที่ลงทุน การลงทุนถูกที่หลักอิสลาม การลงทุนเมื่อเทียบกับรายได้ และสินทรัพย์ที่มีการลงทุน โดยจะอ้างอิงสินทรัพย์ในการลงทุนจากแนวคิดของ เฉลิมขวัญ คุรุบุญยงค์ (2557) คือ สินทรัพย์ทางเลือกในการลงทุนมีทั้งแบบทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำไปศึกษาถึงพฤติกรรมการลงทุนในสินทรัพย์ลงทุนต่างๆ ของมุสลิม และนำพฤติกรรมการลงทุนในสินทรัพย์ที่ฮาลาล คือการลงทุนในหุ้นฮาลาล และกองทุนรวมฮาลาล รวมไปถึงการออมตามหลักอิสลาม นำมาทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาว่า รูปแบบการดำเนินชีวิต การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมในสินทรัพย์ที่กล่าวข้างต้นหรือไม่

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากร

ประชากรคือ มุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีการลงทุน เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้น จึงใช้กลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณในกรณีไม่ทราบจำนวนประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยให้ค่าความผิดพลาดไม่เกิน 5% ซึ่งมีวิธีการคำนวณดังนี้ (สุภาวดี ขุนทองจันทร์: 2560: 124-125)

โดยที่ n	คือ	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
e	คือ	ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะยอมให้เกิดขึ้นได้จากการสุ่มตัวอย่าง
Z	คือ	ระดับความเชื่อมั่นที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
P	คือ	ค่าเปอร์เซ็นต์ที่ต้องการจะสุ่มจากประชากร ทั้งหมด

ซึ่ง ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่น 95% นั่นคือยอมให้มีการคลาดเคลื่อนได้ 5% มีค่า Z เท่ากับ 1.96 และผู้วิจัยได้กำหนดสัดส่วนของประชากร (P) เท่ากับ 50% หรือ 0.5 ดังนั้น จึงแทนค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

$$n = \frac{(0.5)(1-0.5)(1.96)^2}{0.05^2}$$

$$n = 384.16$$

จากสูตรการคำนวณจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 384.16 หรือประมาณ 385 คน และได้เผื่อสำรองความคลาดเคลื่อนในการเก็บข้อมูล 15 คน รวมขนาดตัวอย่างทั้งหมดในการวิจัยนี้คือ 400 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยมีลำดับขั้นดังนี้

1. การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้เขตที่มีจำนวนมัสยิดตั้งอยู่ในพื้นที่มากที่สุด 10 เขตในกรุงเทพมหานคร จากทั้งหมด 50 เขต (ศูนย์อิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, 2560) ได้แก่ เขตหนองจอก เขตมีนบุรี เขตประเวศ เขตสวนหลวง เขตคลองสามวา เขตทุ่งครุ เขตสะพานสูง เขตบางกะปิ เขตลาดกระบัง และเขตบางคอแหลม

2. การสุ่มตัวอย่างโดยแบบโควตา (Quota sampling) เพื่อเป็นการกำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เลือกไว้ในขั้นตอนที่ 1 โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจะทำการกำหนดให้มีขนาดที่เท่ากันในแต่ละเขต ซึ่งมีจำนวนดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขต} &= \frac{\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด}}{\text{จำนวนเขตที่เลือก}} \\ &= \frac{400}{10} = 40 \text{ คนต่อเขต} \end{aligned}$$

3. การสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก (Convenience sampling) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามที่จัดเตรียมไว้ โดยให้กลุ่มตัวอย่างกรอกคำตอบในแบบสอบถามเอง โดยใช้แบบสอบถามกับผู้ที่เป็นมุสลิม

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมเกี่ยวกับการลงทุน ด้านความสนใจเกี่ยวกับการลงทุน และด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร

โดยมีการทดสอบความน่าเชื่อถือเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbachs' alpha coefficient) โดยค่าอัลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับค่าความเชื่อมั่น ซึ่งค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่างโดยค่าที่ใกล้เคียง 1 มากที่สุดแสดงว่ามีระดับความเชื่อมั่นที่สูงมาก ซึ่งแบบสอบถามต้อง มีค่าความเชื่อมั่น

มากกว่า 0.7 หมายถึง มีความเชื่อมั่นสูง โดยในแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) คือ ตอนที่ 1 และ 2 ดังนี้

ตอนที่ 1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามหัวข้อรูปแบบการดำเนินชีวิต (AIO)

รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรม (A) เท่ากับ .869

รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจ (I) เท่ากับ .831

รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านทัศนคติ (O) เท่ากับ .770

ตอนที่ 2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามหัวข้อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล เท่ากับ .879

4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยมีการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนของข้อมูลทางด้านแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ได้มีการศึกษาและค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ บทความ วารสาร สิ่งพิมพ์ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นแหล่งข้อมูลในรูปแบบของข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

2. ส่วนของการเก็บข้อมูลในด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจในหลักการลงทุนแบบอิสลาม และพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่เพื่อทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการแบ่งการเก็บข้อมูลตามเขตต่าง ๆ โดยการใช้แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นแล้วไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นแหล่งข้อมูลในรูปแบบของข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ข้อมูลตอนที่ 1 2 3 และ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม และพฤติกรรมการลงทุน ซึ่งข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) จะใช้สถิติการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกทวิ (Binary logistic regression analysis) โดยใช้ในทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย

1. รูปแบบการดำเนินชีวิต การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม มีผลกับพฤติกรรมการลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาล

2. รูปแบบการดำเนินชีวิต การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม มีผลกับพฤติกรรมการลงทุนในกองทุนรวมฮาลาล

3. รูปแบบการดำเนินชีวิต การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม มีผลกับพฤติกรรมการออมเงินหรือฝากประจำตามหลักอิสลาม

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต (Activity-Interest-Opinion: AIO) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรมเกี่ยวกับการลงทุนโดยรวม (A) ของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.60 รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบอิสลาม (I) ของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครโดยรวมมีความสนใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.028 และรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุนตามหลักอิสลาม (O) ของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.996

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (Personal Financial Planning: P) ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร มีระดับการปฏิบัติการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.841

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม (Knowledge of Islamic Investment: K) ผลการวิจัยพบว่า มุสลิมมีความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลามในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.56 คะแนน มีผู้ตอบแบบสอบถามได้คะแนนสูงสุดคือ 8 คะแนน และมีผู้ได้คะแนนต่ำสุดคือ 1 คะแนน เมื่อพิจารณาเป็นสัดส่วน พบว่า มุสลิมมีความรู้ความเข้าใจในระดับความรู้อยู่ที่ ร้อยละ 4.8 มีระดับความรู้ปานกลาง ร้อยละ 54.0 และมีระดับความรู้ต่ำ ร้อยละ 41.2 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงทุน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

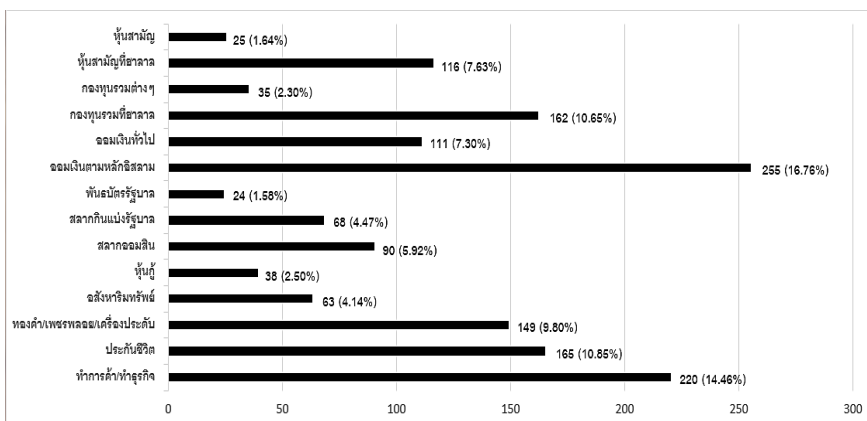
ด้านเป้าหมายในการลงทุน พบว่า มุสลิมส่วนใหญ่มีเป้าหมายในการลงทุนเพื่อเป็นรายได้เสริมใช้ในชีวิตรประจำวัน จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 63.8 รองลงมาได้แก่ เพื่อสร้างความมั่งคั่งระยะยาว จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 เพื่อการกระจายความเสี่ยงของเงินทุน จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 เพื่อเป็นมรดกให้ลูกหลาน จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 และอื่นๆ คือเพื่อสนับสนุนศาสนา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ .75

ด้านจำนวนเงินที่นำไปลงทุนเฉลี่ยต่อปี พบว่า จำนวนเงินที่ลงทุนมากที่สุดคือ 1,500,000 บาท และจำนวนเงินที่ลงทุนน้อยที่สุดคือ 2,000 บาท โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 65,381.25 บาท

ด้านการลงทุนถูกต้องตามหลักการอิสลาม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 อยู่ในระดับมุสลิมคิดว่าการลงทุนโดยรวมที่ผ่านมาอาจจะถูกหลัก

ด้านระดับการลงทุนเมื่อเทียบกับรายได้ พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 อยู่ในระดับมุสลิมมีการลงทุนระดับเหมาะสมมากเมื่อเทียบกับรายได้

ด้านทรัพย์สินที่มีการลงทุน พบว่า มุสลิมส่วนใหญ่มีการออมเงิน/ ฝากประจำตามหลักอิสลามมากที่สุด จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 16.76 รองมาคือทำการค้า / ทำธุรกิจ จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 14.46 มีการทำประกันชีวิต จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 10.85 ลงทุนในกองทุนรวมต่างๆ สำหรับอิสลาม จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 10.65 ซื้อทองคำ/ เพชรพลอย/ เครื่องประดับ จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 9.80 ลงทุนในหุ้นสามัญที่ตรงหลักการอิสลาม จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 7.63 มีการออมเงิน/ ฝากประจำทั่วไป จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30 ลงทุนในสลากออมสิน จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 5.92 เลือกซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 4.47 ลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 4.14 ลงทุนในหุ้นกู้จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ลงทุนในกองทุนรวมต่างๆ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 ลงทุนในหุ้นสามัญ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 1.64 และลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล 24 คน คิดเป็นร้อยละ 1.58 ตามลำดับ

ภาพที่ 2 แสดงพฤติกรรมการลงทุนในทรัพย์สินของมุสลิม

ตารางที่ 1 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาลของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร (Variable)	β	S.E.	Sig.	Odds Ratio
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรม (A)	.141	.174	.417	1.151
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจ (I)	-.342*	.170	.044	.710
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็น (O)	.566*	.254	.026	1.762
การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (P)	.057*	.015	.000	1.059
ความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม (K)	-.289	.234	.217	.749
Constant	-6.404	1.271	.000	.002
Chi Square		41.762		
Nagelkerke R ²		0.142		
Accuracy of Prediction		69.0		
Accuracy of Prediction (y=0)		93.3		
Accuracy of Prediction (y=1)		9.5		

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนด้วยแบบจำลองถดถอยโลจิสติก (Logistic regression) สมมติฐานที่ 1 รูปแบบการดำเนินชีวิต การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม มีผลกับพฤติกรรมการลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาลของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร แสดงผลดังตารางที่ 1

ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่า Chi Square เท่ากับ 41.762 หมายความว่า พฤติกรรมการลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาล ของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร ขึ้นกับตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัว ค่า R² ซึ่งเป็นค่าที่บอกสัดส่วนที่สามารถอธิบายความผันแปรของแบบจำลองนี้ ซึ่งในที่นี้มีค่าเท่ากับร้อยละ 14.2 และความถูกต้องของการพยากรณ์แบบจำลองการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนในหุ้นสามัญของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครได้ถูกต้องร้อยละ 69.0 (สามารถพยากรณ์ผู้ที่ไม่มีพฤติกรรมการลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาล (y=0) ได้ถูกต้องร้อยละ 93.3 และสามารถพยากรณ์ผู้ที่มีพฤติกรรมการลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาล (y=1) ได้ถูกต้องร้อยละ 9.5)

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์โอกาสของพฤติกรรมในการลงทุนหุ้นสามัญฮาลาลของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วยตัวแปรรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจในการลงทุน (Interest) รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุน (Opinion) และการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (P) ซึ่งสามารถเขียนในรูปแบบสมการถดถอยโลจิสติกส์ หรือ Logistic Function ของโอกาสในการเกิดพฤติกรรมการลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาล ($Odd_{Invest-Stock}$) ได้ดังนี้

$$\ln(Odd_{Invest-Stock}) = -6.404 - 0.342 (I) + 0.566 (O) + 0.057 (P)$$

โดยการพิจารณาค่าแบบจำลองสามารถวิเคราะห์ค่าตัวแปรอิสระที่อธิบายตัวแปรตามได้ถูกต้องและมีนัยสำคัญที่คาดว่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาล ด้วยการพิจารณาค่าโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ (Odds ratio) ในการอธิบายความสัมพันธ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบอิสลาม (I) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาลของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร หมายความว่า หากมุสลิมมี

คะแนนด้านความสนใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบอิสลามเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้โอกาสที่จะมีการลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาล ลดลงร้อยละ 29%

รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุนตามหลักอิสลาม (O) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาลของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร หมายความว่า หากมุสลิมมีคะแนนด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุนตามหลักอิสลามเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้โอกาสที่จะมีการลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาล เพิ่มขึ้น 1.762 เท่า

การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (P) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาลของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร หมายความว่า หากมุสลิมมีคะแนนการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้โอกาสที่จะมีการลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาล เพิ่มขึ้น 1.059 เท่า

ตารางที่ 2 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนในกองทุนรวมฮาลาลของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร (Variable)	β	S.E.	Sig.	Odds Ratio
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรม (A)	.318	.165	.054	1.375
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจ (I)	-.625*	.164	.000	.535
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็น (O)	.298	.233	.200	1.348
การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (P)	.067*	.014	.000	1.070
ความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม (K)	-.173	.224	.439	.841
Constant	-5.182	1.156	.000	.006
Chi Square		63.249		
Nagelkerke R ²		0.197		
Accuracy of Prediction		68.0		
Accuracy of Prediction (y=0)		74.4		
Accuracy of Prediction (y=1)		58.6		

สมมติฐานที่ 2 รูปแบบการดำเนินชีวิต การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม มีผลกับพฤติกรรมการลงทุนในกองทุนรวมฮาลาลของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร แสดงผลดังตารางที่ 2

ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่า Chi Square เท่ากับ 63.249 หมายความว่า พฤติกรรมการลงทุนในหุ้นกองทุนรวมฮาลาล ของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร ขึ้นกับตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัว ค่า R² ซึ่งเป็นค่าที่บอกสัดส่วนที่สามารถอธิบายความผันแปรของแบบจำลองนี้ ซึ่งในที่นี้มีค่าเท่ากับร้อยละ 19.7 และความถูกต้องของการพยากรณ์แบบจำลองการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนในกองทุนรวมฮาลาลของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครได้ถูกต้องร้อยละ 68.0 (สามารถพยากรณ์ผู้ที่ไม่มีพฤติกรรมการลงทุนในกองทุนฮาลาล (y=0) ได้ถูกต้องร้อยละ 74.4 และสามารถพยากรณ์ผู้ที่มีพฤติกรรมการลงทุนในกองทุนฮาลาล (y=1) ได้ถูกต้องร้อยละ 58.6)

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์โอกาสของพฤติกรรมในการลงทุนกองทุนรวมฮาลาล ของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วยตัวแปรรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจเกี่ยวกับการลงทุน (I) และการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (P) ซึ่งสามารถเขียนในรูปแบบสมการถดถอยโลจิสติกส์ หรือ Logistic Function ของโอกาสในการเกิดพฤติกรรมการลงทุนในกองทุนรวมฮาลาล ($Odd_{Invest-Fund}$) ได้ดังนี้

$$\ln(Odd_{Invest-Fund}) = -5.182 - 0.625 (I) + 0.067 (P)$$

โดยการพิจารณาค่าแบบจำลองสามารถวิเคราะห์ค่าตัวแปรอิสระที่อธิบายตัวแปรตามได้ถูกต้องและมีนัยสำคัญที่คาดว่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนในกองทุนรวมฮาลาล ด้วยการพิจารณาค่าโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ (Odds ratio) ในการอธิบายความสัมพันธ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบอิสลาม (I) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการลงทุนกองทุนรวมฮาลาล ของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร หมายความว่า หากมุสลิมมีคะแนนด้านความสนใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบอิสลาม เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้โอกาสที่จะมีการลงทุนในกองทุนรวมฮาลาล ลดลงร้อยละ 46.5%

การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (P) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการลงทุนกองทุนรวมฮาลาล ของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร หมายความว่า หากมุสลิมมีคะแนนการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้โอกาสที่จะมีการลงทุนในกองทุนรวมฮาลาล เพิ่มขึ้น 1.070 เท่า

ตารางที่ 3 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุนออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลามของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร (Variable)	β	S.E.	Sig.	Odds Ratio
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรม (A)	.130	.156	.404	1.139
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจ (I)	-.755*	.158	.000	.470
รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็น (O)	.679*	.237	.004	1.972
การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (P)	.029*	.012	.020	1.029
ความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม (K)	-.221	.229	.334	.801
Constant	-1.988	1.047	.058	.137
Chi Square		54.926		
Nagelkerke R ²		0.176		
Accuracy of Prediction		68.8		
Accuracy of Prediction (y=0)		35.9		
Accuracy of Prediction (y=1)		87.5		

สมมติฐานที่ 3 รูปแบบการดำเนินชีวิต การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม มีผลกับพฤติกรรมการลงทุนออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลามของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร แสดงผลดังตารางที่ 3

ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่า Chi Square เท่ากับ 54.926 หมายความว่า พฤติกรรมออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลามของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร ขึ้นกับตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัว ค่า R² ซึ่งเป็นค่าที่บอกสัดส่วนที่สามารถอธิบายความผันแปรของแบบจำลองนี้ ซึ่งในที่นี้มีค่าเท่ากับร้อยละ 17.6 และความถูกต้องของการพยากรณ์แบบจำลองการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมพฤติกรรมออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลามของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครได้ถูกต้องร้อยละ 68.8 (สามารถพยากรณ์ผู้ที่ไม่มีพฤติกรรมออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลาม (y=0) ได้ถูกต้องร้อยละ 35.9 และสามารถพยากรณ์ผู้ที่มีพฤติกรรมออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลาม (y=1) ได้ถูกต้องร้อยละ 87.5)

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์โอกาสของพฤติกรรมออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลามของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วยตัวแปรรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจเกี่ยวกับการลงทุน (I) รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุน (O) และการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (P) ซึ่งสามารถเขียนในรูปแบบสมการถดถอยโลจิสติกส์ หรือ

Logistic Function ของโอกาสในการเกิดพฤติกรรมการออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลาม ($Odd_{Invest-Saving}$) ได้ดังนี้

$$\ln(Odd_{Invest-Saving}) = -1.988 - 0.755 (I) + 0.679 (O) + 0.029 (P)$$

โดยการพิจารณาค่าแบบจำลองสามารถวิเคราะห์ค่าตัวแปรอิสระที่อธิบายตัวแปรตามได้ถูกต้องและมีนัยสำคัญที่คาดว่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลาม ด้วยการพิจารณาค่าโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ (Odds ratio) ในการอธิบายความสัมพันธ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบอิสลาม (I) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมการออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลามของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร หมายความว่า หากมุสลิมมีคะแนนด้านความสนใจเกี่ยวกับการลงทุนเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้โอกาสที่จะออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลาม ลดลงเท่ากับ 0.470

รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุนตามหลักอิสลาม (O) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลามของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร หมายความว่า หากมุสลิมมีคะแนนด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุนเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้โอกาสที่จะออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลาม เพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.972

การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล (P) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลามของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร หมายความว่า หากมุสลิมมีคะแนนการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้โอกาสที่จะออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลาม เพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.029

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า มุสลิมมีรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรมเกี่ยวกับการลงทุนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านความสนใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบอิสลามอยู่ในระดับปานกลาง และด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุนตามหลักอิสลามอยู่ในระดับเห็นด้วย มีระดับการปฏิบัติกรวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลอยู่ในระดับปฏิบัติมาก และมีความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลามในระดับน้อย มุสลิมส่วนใหญ่มีเป้าหมายการลงทุนเพื่อเป็นรายได้เสริมใช้ในชีวิตรประจำวัน มีจำนวนเงินลงทุนเฉลี่ยต่อปี 65,381.25 บาท มีการออมเงิน/ฝากประจำตามหลักอิสลามมากที่สุด (16.76%) รองลงมาคือการค้า/ทำธุรกิจ (14.46%) การทำประกันชีวิต (10.85%) กองทุนรวมที่ฮาลาล (10.66%) และเพชรพลอย/ทองคำ (9.8%) เรียงตามจำนวนการลงทุนสูงสุด 5 อันดับแรก ส่วนใหญ่คิดว่าที่ผ่านมารการลงทุนโดยรวมอาจจะถูกหลัก และมีระดับการลงทุนเหมาะสมกับรายได้ที่ได้รับ

สำหรับการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม มีผลกับพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครในด้านการเลือกทรัพย์สินในการลงทุน พบว่า

รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบอิสลาม มีผลกับพฤติกรรมการลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาล กองทุนฮาลาล และการออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลามของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลในทางลบ กล่าวคือถ้ามุสลิมมีรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจในผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบอิสลามเพิ่มขึ้น โอกาสที่จะมีพฤติกรรมการลงทุนจะลดลง เนื่องจากมุสลิมที่มีความสนใจแต่ยังไม่เกิดพฤติกรรมการซื้ออาจเป็นผู้ที่ยังไม่ใช้ลูกค้า ซึ่งมีความสนใจและอาจกำลังจะมีพฤติกรรมการลงทุนเพิ่ม แต่ปัจจัยยังไม่พร้อมในตอนนี้อยู่ มีความสนใจแต่ประเมินว่าการลงทุนอาจจะไม่เหมาะกับตนเอง หรืออาจจะมีการเลือกในการลงทุนในสินทรัพย์อื่นแทนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด

พฤติกรรมผู้บริโภคของ ค่านาย อภิปรัชญาสกุล (2558: อ้างอิงจาก แลมป์และคณะ, 1992) ที่กล่าวว่ากระบวนการตัดสินใจซื้อ มีอยู่ 6 ขั้นตอน คือการรับรู้สิ่งเร้า การรับรู้ปัญหา การแสวงหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การซื้อ ผลการซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อ ซึ่งมุสลิมที่สนใจแต่ยังไม่ซื้อพฤติกรรมลงทุนอาจจะอยู่ในขั้นการประเมินทางเลือกว่าทางไหนจะเหมาะสมกับตนเองที่สุด ทำให้ยังไม่เกิดพฤติกรรมการลงทุน

รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุนตามหลักอิสลาม มีผลกับพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานครในการเลือกลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาล และการเลือกออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลในทางบวก กล่าวคือถ้ามุสลิมมีรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุนตามหลักอิสลามเพิ่มขึ้น โอกาสที่จะมีพฤติกรรมการลงทุนจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากความคิดเห็นหรือทัศนคติเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตในเรื่องความคิดเห็น (Opinion) ของวรท แสงสว่างวัฒนะ (2558) พบว่า เป็นการแสดงออกทางความคิดบนพื้นฐานของค่านิยมความชอบของตนเองและสภาพแวดล้อมโดยรอบ ซึ่งเป็นการตอบสนองหรือแสดงออกต่อสิ่งต่างๆ รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ศรีนวล และสุทธินันท์ พรหมสุวรรณ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการลงทุน และแรงจูงใจในการลงทุนของนักลงทุนไทยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า พฤติกรรมในด้านทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงทุนในหุ้น เพราะทัศนคติเป็นการกำหนดของพฤติกรรมเพราะว่าเกี่ยวข้องกับ การรับรู้ บุคลิกภาพ และการจูงใจ ทัศนคติเป็นความรู้สึกทั้งทางบวกและทางลบ และยังสอดคล้องกับผลวิจัยของ งามอง เต็ดดวง (2546) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติ ความคาดหวัง และแนวโน้มพฤติกรรมของชาวมุสลิมที่มีต่อการจัดตั้งธนาคารอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งทัศนคติที่ดีเกิดจากการรับรู้ที่ดี หรือการมองเห็นประโยชน์ที่ตนจะได้รับ ดังนั้น เมื่อมุสลิมมีทัศนคติที่ดีหรือความคิดเห็นที่ดีเกี่ยวกับการลงทุนตามหลักอิสลาม มองเห็นประโยชน์จากการลงทุนตามหลักอิสลามแล้วจึงทำให้เกิดพฤติกรรมการลงทุนที่ฮาลาลมากขึ้น

การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีผลกับพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร ในการเลือกลงทุนในหุ้นสามัญฮาลาล กองทุนฮาลาล และการเลือกออมเงินหรือฝากประจำแบบอิสลาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลในทางบวก กล่าวคือ ถ้ามุสลิมมีการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น โอกาสที่จะมีพฤติกรรมการลงทุนจะเพิ่มขึ้น เนื่องจาก การลงทุนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการวางแผนการลงทุนที่ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน (TSI) (2556) ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผนการลงทุน (Investment planning) เป็นเรื่องของการบริหารทรัพย์สินสมบัติ หรือความมั่งคั่ง ซึ่งเป็นเรื่องของวิธีการใช้ทรัพย์สินสมบัติและการบริหารทรัพยากรทางการเงินในความครอบครองแต่ละคน และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของ อัจฉรา โยมสินธุ์ (2555) ที่กล่าวไว้ว่า แผนการเงินส่วนบุคคล เป็นแผนการบริหารจัดการการเงินของบุคคลเพื่อให้สอดคล้องกับรายได้ในแต่ละช่วงวัยและสถานการณ์ในชีวิต ซึ่งการวางแผนทางการเงินประกอบไปด้วยแผนต่างๆ ซึ่งรวมไปถึงแผนการออมเงินและแผนการลงทุน ดังนั้น ผู้ที่มีการวางแผนการออมและการลงทุนสูงก็จะมีโอกาสเกิดพฤติกรรมการลงทุนสูงขึ้น

ความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลาม ไม่มีผลกับพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับทฤษฎีของ Syed Shah Alam, Rohani Mohd, & Badrul Hiram (2013) ที่ได้ศึกษาเรื่อง Is Religiosity an important determinant on Muslim consumer behavior in Malaysia พบว่า คำสอนของศาสนามีผลกระทบอย่างสูงต่อพฤติกรรมการบริโภคและการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการ โดยคำสอนของอิสลามได้ถือเป็นแนวทางและเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมการบริโภคและตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการของมุสลิม อย่างไรก็ตามผลการวิจัยสอดคล้องกับผลวิจัยของ งามอง

เด็ดดวง (2546) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ทศนคติ ความคาดหวัง และแนวโน้มพฤติกรรมของชาวมุสลิมที่มีต่อการจัดตั้งธนาคารอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้ความเข้าใจในหลักศาสนาแตกต่างกัน มีแนวโน้มพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับทฤษฎี KAP-GAP อ้างถึงใน จุฑาธิป ถิ่นกลาง (2558: อ้างอิงจาก Everett M.Roijers, 1978) และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมในด้านปัจจัยทางสังคม (Social Factors) ซึ่งอธิบายถึงสาเหตุของความไม่สอดคล้องกันระหว่างความรู้ ทศนคติและพฤติกรรมว่า บางครั้งคนเรามีความรู้และทศนคติที่ดี แต่ไม่สามารถนำมาปฏิบัติใช้ได้ อาจเป็นเพราะว่า มุสลิมเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคมไทยซึ่งมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทำให้อาจมีพฤติกรรมตามคนส่วนใหญ่ในสังคมที่ไม่ได้คำนึงถึงความถูกต้องในหลักศาสนาอิสลาม เช่น เรื่องการออมเงินกับดอกเบี้ย (ริบา) ที่คนในสังคมไม่จำเป็นต้องสนใจ แต่กลับกันมุสลิมจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องใส่ใจรายละเอียดตรงนี้ และอาจไม่ได้ศึกษาในเรื่องของการลงทุนตามหลักอิสลามอย่างเต็มที่ ความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลามจึงไม่มีผลต่อพฤติกรรมการลงทุน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น ธนาคารอิสลาม บริษัทหลักทรัพย์ และองค์กรศาสนาอิสลามที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของมุสลิมในประเทศไทย ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์เรื่อง ความเข้าใจในการลงทุนที่ถูกหลักอิสลามให้มากขึ้น เพราะจากงานวิจัยพบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลามอยู่ในระดับน้อย และมุสลิมจำนวนหนึ่งที่ยังมีการลงทุนในสิ่งที่ศาสนาไม่อนุมัติ เช่น หุ้นกู้ และ พันธบัตรรัฐบาล อีกทั้งมุสลิมบางส่วนจะเลยข้อกำหนดบางประการ เช่น ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลที่เป็นการพนัน การลงทุนในหุ้นโดยไม่ได้อินไซท์ว่าหุ้นนั้นฮาลาลหรือไม่ หรือลงทุนในหุ้นโดยที่ขาดความรู้ และหวังกำไรเพียงอย่างเดียว

2. จากงานวิจัยพบว่า พฤติกรรมการลงทุนของมุสลิมมีการออมเงินหรือฝากประจำตามหลักอิสลามมากที่สุด (16.76%) รองลงมาคือการค้า/ ทำธุรกิจ (14.46%) การทำประกันชีวิต (10.85%) กองทุนรวมที่ฮาลาล (10.66%) เพชรพลอย/ ทองคำ (9.8%) และหุ้นสามัญที่ฮาลาล (7.63%) เรียงตามจำนวนการลงทุนสูงสุด 6 อันดับแรก ดังนั้น โอกาสยังมีอยู่อีกมากสำหรับธนาคารอิสลามที่จะสร้างโปรโมชั่นสินเชื่อบริการมุสลิมที่ทำธุรกิจและโปรโมชั่นสำหรับมุสลิมที่สนใจทำประกันที่ถูกหลักอิสลาม และยังเป็นโอกาสดีของบริษัทหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนแบบอิสลามที่มุสลิมส่วนใหญ่ฝากเงินไว้ในธนาคารมากกว่าลงทุนในหุ้นหรือกองทุน ดังนั้น จึงควรเพิ่มการรับรู้ด้วยการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงมุสลิมให้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

3. จากงานวิจัยพบว่า มุสลิมส่วนใหญ่มีความสนใจที่จะเข้าฟังสัมมนาการลงทุนในระดับปานกลาง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจปรับกลยุทธ์ในการจัดอบรมสัมมนาทั้งเชิงวิชาการและปฏิบัติการในเรื่องของการลงทุนแบบอิสลามโดยปรับเป็นการอบรมนอกสถานที่มากขึ้น เช่น จัดกิจกรรมร่วมกับมัสยิดในการช่วยให้ความรู้การลงทุนเพื่อยกระดับความรู้ทางการเงินให้แก่มุสลิมภายในประเทศ เพื่อให้เข้าถึงและเกิดความสะดวกแก่มุสลิมที่สนใจการลงทุน

4. จากงานวิจัยพบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็นต่อการลงทุนตามหลักอิสลามและการวางแผนทางการเงินมีผลเชิงบวกกับพฤติกรรมการลงทุนในธุรกรรมแบบอิสลาม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้ในการปรับเปลี่ยนการประชาสัมพันธ์โดยเน้นไปที่การประชาสัมพันธ์เรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลและความคิดเห็นหรือทศนคติต่อการลงทุนแบบอิสลามโดยอาจใช้เรื่องของผลตอบแทน ความมั่นคง และความถูกต้องถูกหลักศาสนาเป็นหลัก ส่วนรายละเอียดข้อกำหนดในเรื่องของความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักศาสนาจะเป็นส่วนเสริม เพราะจากงานวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจในการลงทุนตามหลักอิสลามไม่มีผลกับพฤติกรรมการลงทุนของมุสลิม แต่อย่างไรธุรกรรมนั้นก็จำเป็นที่จะต้องถูกหลักอิสลาม

ข้อเสนอแนะในการทวิวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการลงทุนโดยภาพรวม ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาเกี่ยวกับการลงทุนที่เจาะจงมากขึ้น เช่น ศึกษาเกี่ยวกับหุ้นสามัญที่ฮาลาล กองทุนฮาลาล หรือประกันตะกาฟูล เป็นต้น
2. ควรศึกษาเรื่องความรู้และทัศนคติต่อศาสนาอิสลามและการลงทุนอิสลามเพิ่มเติม เช่น ถามว่าสินทรัพย์อะไรสามารถลงทุนได้ สินทรัพย์อะไรไม่สามารถลงทุนได้ มีความรู้และทัศนคติต่อศาสนาอย่างไร โดยใช้ทฤษฎี KAP (Knowledge, Attitude, Practice) มาช่วย
3. ควรศึกษาการเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่มีการลงทุน และผู้ที่ไม่มีการลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ เช่น ลงทุนในหุ้นสามัญที่ฮาลาล กองทุนที่ฮาลาล และอื่นๆ
4. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก เช่น ภาวะทางเศรษฐกิจ ว่ามีผลกับการลงทุนของมุสลิมหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ศรีนวล และ สหพันธ์นันทน์ พรหมสุวรรณ. (2559). การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการลงทุน และแรงจูงใจในการลงทุนของนักลงทุนไทยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ใน *การประชุมวิชาการด้านบริหารธุรกิจราชชมงคลพระนคร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- คำนาย อภิปรัชญาสกุล. (2558). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: โฟกัสมีเดีย แอนด์พับลิชชิง.
- จุฑาธิป ถิ่นกลาง. (2558). ความรู้และทัศนคติของประชาชนที่มีผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าชายเลน: กรณีศึกษาอำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารธรรมศาสตร์*, 34(1).
- เฉลิมขวัญ ทรัพย์บุญยงค์. (2557). *หลักการลงทุน (Principles of Investment)*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ไชฟูล อัลฮารี รอสลี. (2560). *การเงินอิสลาม*. แปลโดย ศรัณย์ ศานติศาสตร์. กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส พับลิชชิง.
- บรรจง บินกาซัน. (2543). *เศรษฐกิจการเงินอิสลาม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสืออิสลาม.
- _____. (2559). *สิ่งที่คุณไม่รู้เกี่ยวกับอิสลาม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสันติชน.
- รัชนิกร วงศ์จันทร์. (2555). *การบริหารการเงินส่วนบุคคล (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- วราท แสงสว่างวัฒนะ. (2558). *รูปแบบการดำเนินชีวิตและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานที่ออกกำลังกายของกลุ่มผู้บริโภคที่เคยใช้บริการสถานที่ออกกำลังกายในเขตกรุงเทพมหานคร*. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน (TSI). (2556). *ตลาดการเงินและการลงทุนในหลักทรัพย์หลักสูตรผู้แนะนำการลงทุนด้านหลักทรัพย์ (พิมพ์ครั้งที่ 16)*. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ศูนย์อิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. (2560). *ทำเนียบมัลลียัตในกรุงเทพมหานคร*. ค้นเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2560, จาก http://islamic.kbu.ac.th/home/download/bkk_musyd.pdf
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). *การสำรวจสภาวะทางสังคม วัฒนธรรมและสุขภาพจิต ปี 2561*. ค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2562, จาก www.nso.go.th
- สุภาวดี ขุนทองจันทร์. (2560). *การวิจัยธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สุมาลี เหลืองดำรงกิจ. (2543). *รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคสตรีในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องอาจ เต็ดดวง. (2546). *ทัศนคติ ความคาดหวัง และแนวโน้มพฤติกรรมของชาวมุสลิมที่มีต่อการจัดตั้งธนาคารอิสลาม ในเขตกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉรา โยมสินธุ์. (2555). *365+1...คำศัพท์การเงินและการลงทุน*. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- อิสเรศ มะหะหมัด. (2560). *การเงินอิสลาม*. ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2560, จาก <https://islamicfinancethai.com/>
- Syed Shah Alam, Rohani Mohd and Badrul Hiram. (2013). Is Religiosity an important determinant on Muslim consumer behavior in Malaysia. *World applied Sciences*, 19.